

Projectplan
Streekplatform Kempen
01/08/2016 - 31/07/2019

Aanvraag ESF-oproep 354:
Versterkt Streekbeleid Vlaanderen

Inleiding

Dit document omvat het projectplan van het Streekplatform Kempen voor de periode 01/08/2016 tot en met 31/07/2019. Het omvat een verdere detaillering van het antwoord op vraag 6 van de ESF-oproep 354 Versterkt Streekbeleid Vlaanderen. Het projectplan bouwt verder op de structuur van het 'Streekpact 2013-2018: kansen creëren en krachten bundelen' en bestaat uit 5 pijlers en 1 annex. Ook de DYNAK-projecten zijn hierin opgenomen. Concreet zijn volgende actieprogramma's uitgewerkt:

- Ondernemen, innoveren en internationaliseren
- Leren en Werken
- Ruimte om te ondernemen en mobiliteit
- Welzijn en zorg
- Groene en duurzame Kempen
 - o Annex: Nucleair veilige Kempen

Deze aanpak mag niet de indruk wekken dat er verkokerd wordt gewerkt. Bijzondere aandacht gaat uit naar het leggen van slimme verbindingen tussen de verschillende pijlers.

Hoe is dit projectplan opgebouwd? In de eerste tabel (p. 6) vindt u een totaaloverzicht van het project. U kunt voor elke pijler terugvinden wie trekker is van het actieprogramma en dus verantwoordelijk is voor de coördinatie, de uitvoering en de rapportage van het actieprogramma. De trekkers zijn formeel partner in het ESF-project en komen in aanmerking voor subsidiëring conform de afspraken gemaakt in de begrotingsnota. Vervolgens kunt u lezen hoe de 'governance' of de beheersstructuur georganiseerd is. Voor elk pijler is er namelijk een kerngroep samengesteld die de uitvoering opvolgt en de terugkoppeling naar de Task Force voorbereidt. Tot slot vindt u een oplisting van de acties die uitgewerkt zullen worden.

Het tweede luik (vanaf p. 9) omvat de gedetailleerde actieprogramma's per Streekpactpijler. Deze zijn uitgewerkt volgens het SMART-principe (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) en opgebouwd volgens een vast stramien:

	Uitdagingen
	Doelen
	Ambitie
	Projecten/acties
	Partners en aanpak
	Resultaten
	Planning
	Middelen/inzet team
	Monitoring
	Slimme combinaties met andere pijlers

De pijlers hebben een autonome werking. De nadruk ligt op actiegericht werken. De actieprogramma's bestaan uit streekprojecten, geen reguliere werking. De pijlers kunnen de Task Force van het Streekplatform Kempen gericht aanspreken met concrete vragen en vice versa. De Task Force volgt de uitvoering in globo op en zwenfelt aan waar nodig. De Task Force organiseert de beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging. Zij werkt verbindend waar nodig.

Meer informatie over de uitvoering van het projectplan vindt u in de ESF-aanvraag.

Tot slot vindt u achteraan een afkortingenlijst.

Actieprogramma en governance Welzijn en zorg

Voorgeschiedenis

In de Kempen is er een uniek intersectoraal regionaal overlegplatform: het Kempens Welzijnsplatform. Dit platform is samengesteld uit de beleidsverantwoordelijken van de sociale sector (algemeen welzijnswerk, eerstelijnsdiensten, ziekenhuizen, kinderopvang, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptensector, vormings- en onderwijsinstellingen, provincie Antwerpen, OCMW's, Welzijnszorg Kempen...) en telt een 50-tal leden. De missie van het platform is: "Samen werken aan de duurzame ontwikkeling van de Kempense welzijn- en zorgsector in functie van het verhogen van het welzijn van de Kempenaar". Sinds 2011 is de werking van het platform gekoppeld aan de RESOC-werking op het vlak van welzijn en zorg. Het platform had o.a. als doelstelling de invulling, uitvoering en opvolging van het Streekpact en het formuleren van adviezen naar RESOC Kempen. Het Kempens Welzijnsteam stond in voor het bepalen van de agenda van het platform en de opvolging van de gezamenlijke acties die voortvloeiden uit de werking van het platform. Een stafmedewerker van RESOC faciliteerde de werking van het Kempense Welzijnsplatform en –team. Deze ondersteuning was ten gevolge van de besparingen in 2015 reeds weggevallen (schrappen budget stafmedewerker economie), maar overgenomen door Welzijnszorg Kempen.

Omwille van de hervormingen van de SERR/RESOC-werking, werd in het najaar 2015 gestart met een strategische denkoefening om de werking van het Kempens Welzijnsplatform op een duurzame manier te verzekeren. We wilden de verschillende sectoren sterker betrekken bij de aansturing én financiering van het platform. Het doel was om een nieuw kernteam samen te stellen dat het regionale beleid inzake welzijn en zorg uittekent.

Het resultaat is een vernieuwd partnerschap, een nieuw kernteam 'Welzijn & zorg' dat vanaf 2016 aan het stuur zit van de streekwerking welzijn en zorg. Er is nu een betere vertegenwoordiging van de zorg- en welzijnssector in de dragende structuur. Elk van de partners brengt eveneens financiering in.

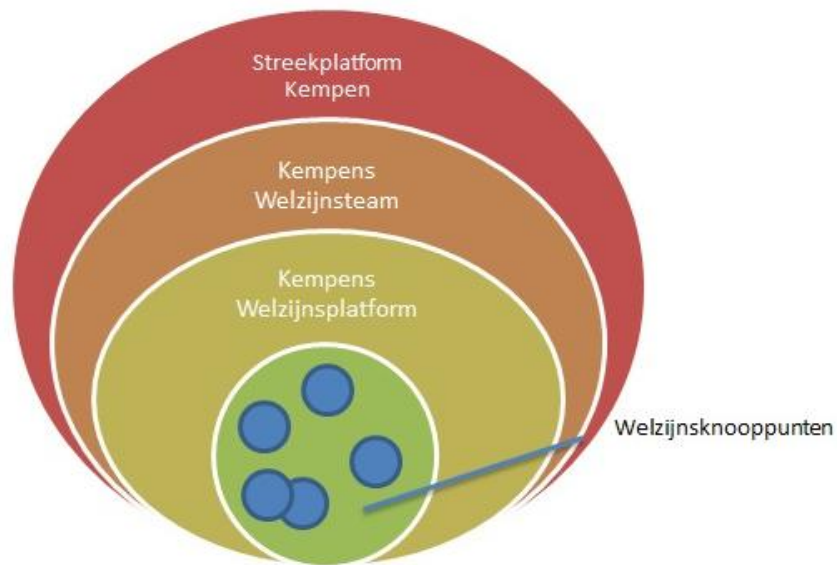
Het nieuwe Kempense Welzijnsteam bestaat uit:

- CAW De Kempen
- SEL Kempen
- Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg (ROG) Turnhout
- Integrale jeugdhulp ROW BJB
- Thomas More Kempen
- Provincie Antwerpen
- Welzijnszorg Kempen
- Streekplatform Kempen

De kerngroep wordt ondersteund door Severine Appelmans die vanuit Welzijnszorg Kempen voor 50% wordt ingezet op deze pijler.

Governance Welzijn en Zorg in het Streekplatform Kempen

Momenteel (lente 2016) loopt binnen het vernieuwde Kempens Welzijnsteam een strategische oefening om een nieuwe missie, visie en actieplan te bepalen voor een regionale werking, gekoppeld aan het Streekpact en het Streekplatform Kempen. De vier hoofddoelstellingen van het Streekpact worden daarbij als uitgangspunt genomen:

De Streekpactdoelstellingen worden beschreven in de conceptnota 'Welzijn en Zorg' in het Streekplatform Kempen van 27 januari 2016. Deze wordt als bijlage 1 toegevoegd bij dit actieprogramma voor de pijler 'Welzijn en zorg'.

Daarnaast worden volgende documenten gebruikt om de strategische oefening te onderbouwen.

- [Visienota integrale zorg en ondersteuning in Vlaanderen](#) van de SAR WGG (Strategische adviesraad Welzijn Gezondheid Gezin)
- [Conceptnota 'een geïntegreerd breed onthaal'](#) en het [advies hierover van de SAR](#)

- [Visienota Nieuw professionalisme in zorg en ondersteuning](#) als opgave voor de toekomst van de SAR
- [Reflectienota over de impact van nieuwkomers op de zorg en ondersteuning in het beleidsdomein WGG](#)

Aan de hand van de waarderende benadering (Appreciative Inquiry⁶) wordt de missie/visie-oefening vormgegeven en het actieplan uitgewerkt. Vier fasen worden hierbij doorlopen:

1. *Verwonderen*: Wat zijn de beste ervaringen tot nu toe? Wat zijn de bouwstenen tot succes?
2. *Verbeelden*: Wat is de toekomst die we wensen? Verbeeld je toekomstdroom? Maak het zo tastbaar mogelijk.
3. *Vormgeven*: Waar willen we staan over x jaren? Hoe ziet de toekomst er dan uit? Wat is onze concrete ambitie?
4. *Verwezenlijken*: Welke concrete acties zetten we ten slotte op om dit alles te verwezenlijken?

Het kernthema voor de pijler 'Welzijn en zorg' is 'intersectorale samenwerking'. In de strategische oefening werden volgende vragen behandeld:

- *Verwonderen – ontdekken*
Geef een voorbeeld van een belangrijke realisatie door intersectorale samenwerking (liefst op regionaal niveau)? Hoe kwam de samenwerking tot stand? Welke partners waren er bij betrokken? Wat maakte het voor jou krachtig? Wat waren volgens jou de succesfactoren?
- *Verbeelden – gedroomde samenwerking*
Welke samenwerking zou je graag op regionaal niveau tot stand zien komen? Hoe ziet die samenwerking er uit? Wat is jouw rol en wat dragen anderen bij? Wat is de context? Wat heb je daar voor nodig? Welke thema's zou je willen aanpakken?

Aan de hand van deze vragen wordt een 1ste werktekst opgemaakt. Hierin wordt de gemeenschappelijke droom verder beschreven en vertaald in actiedomeinen en werven. (cf. bijlage 2) Aan de hand van dit document zal het Kempens Welzijnsteam zijn missie, visie en actieplan verder bepalen.

⁶ Appreciative Inquiry (AI) is een aanpak voor organisatieverandering waarbij mensen samen onderzoeken wat er werkt in plaats van wat er verkeerd gaat. AI verlegt de focus van problemen naar perspectief en van ontkennen, klagen en kritiek geven naar verantwoordelijkheid nemen, eigenaarschap en samenwerken. Dit levert de creativiteit, betrokkenheid, acties en initiatieven op die nodig zijn om veranderingen succesvol te realiseren. De grondlegger van AI is David Cooperrider.

ACTIECLUSTER 1: VISIEVORMING & ACTIEPLAN Welzijn en Zorg

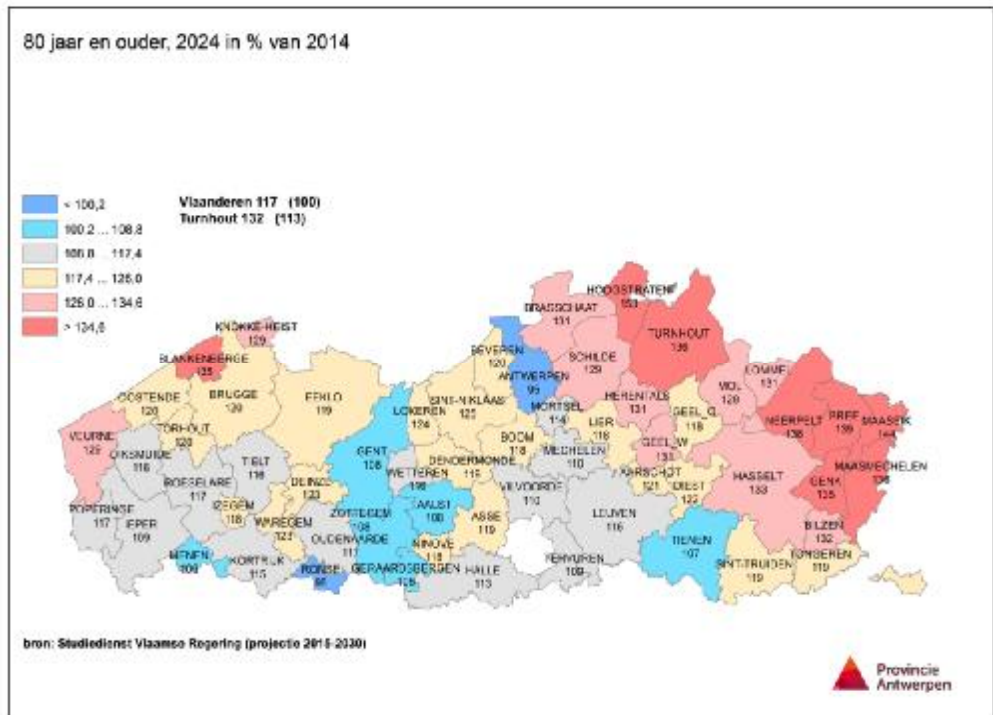
De uitdagingen voor de Kempense zorg- en welzijnssector zijn groot. Dit door een samenspel van maatschappelijke veranderingen (vergrijzende bevolking – dalende beschikbaarheid mantelzorgers, toenemende individualisering, stijgende (kinder)armoedecijfers (gekleurde armoede), wijzigend overheidsbeleid (o.a. vermaatschappelijking van de zorg), de historisch beperkte capaciteit van een aantal sectoren (zoals de geestelijke gezondheidszorg, de residentiële ouderenzorg en de zorg voor mensen met een handicap) en een overheid die sterk moet besparen.

Onderstaande cijfers illustreren de uitdagingen:

Vergrijzing: In 2015 telt de Kempen⁷ 450.522 inwoners (dit is 7% van Vlaanderen). Tegen 2030 zullen dit er 469.474 zijn, dit is 5% meer dan nu. In dezelfde periode zal de bevolking in Vlaanderen maar met 3,6% groeien. 18% van de bevolking is vandaag 65+ in de Kempen. In Vlaanderen is dit 18,2%. In 2030 zal het respectievelijk 24,2% en 23,8% zijn. De Kempen vergrijsst dus iets sneller. Vandaag is 4,8% van de Kempenaren 80+; in Vlaanderen is dit 5,6%. In 2030 zal het respectievelijk 6,8% en 7,1% zijn. Ook de verzilvering zal sneller gaan in de Kempen (In absolute getallen is er een evolutie van 25.000 naar 40.000 tachtigplussers). Dit is tekenend voor de zorguitdaging.

Uitdagingen

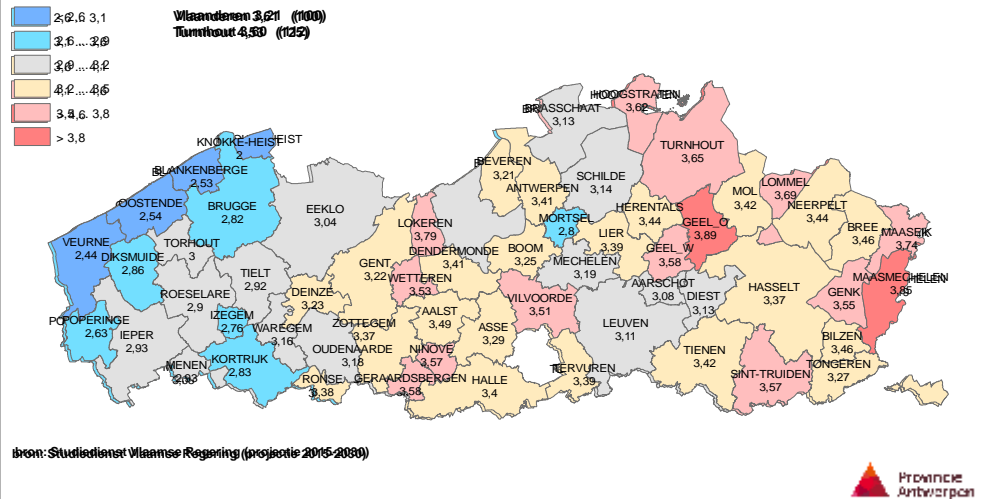

Dalend aantal mantelzorgers: het aantal kinderen per gezin daalt, het aantal nieuw samengestelde gezinnen en éénoudergezinnen neemt toe, kinderen wonen niet langer onder de kerktoren.

⁷ Deze cijfers hebben enkel betrekking op het arrondissement Turnhout. De gemeenten Heist-op-den-Berg en Nijlen, die wel partner zijn in het Streekplatform, zijn niet in data opgenomen.

50-64 jarigen per inwoner ouder dan 80 jaar, 2024

De Kempen kent in verschillende sectoren substantiële achterstanden m.b.t. de zorgcapaciteit. Vooral op het vlak van ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg, residentiële drugopvang en kinderopvang voor nul- tot driejarigen is een inhaalbeweging nodig.

regio	Aantal GGZ plaatsen en bedden per 1000 inwoners
Arr. Antwerpen	1,78
Arr. Mechelen	2,26
Arr. Turnhout	0,72
Provincie Antwerpen	1,60
Vlaanderen	1,78

Daarom is het van belang een sterk regionaal netwerk op te zetten met meer intersectorale geïntegreerde samenwerking om uitdagingen gezamenlijk aan te pakken.

Doelen

Elke⁸ Kempenaar met een zorg- en ondersteuningsbehoefte (en zijn naaste omgeving) heeft kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning afgestemd op zijn/haar werkelijke behoeften, vragen en doelstellingen met het oog op een zo goed mogelijke kwaliteit van leven.
Dit betekent dat we als regio inzetten op: integrale zorg en ondersteuning⁹ binnen de context van een zorgende samenleving.

Ambitie

De regio Kempen wil in 2030 een voorbeeldregio zijn op het vlak van drie domeinen:

- Geïntegreerde zorg
- Buurt- en wijkgerichte lokale zorg
- Zorginnovatie

⁸ Los van sociaaleconomische positie, woonplaats, geslacht, het tijdelijk of permanent karakter of de aard van de zorg- en ondersteuningsnood, etnisch-culturele achtergrond, religie of andere determinanten.

⁹ Formele zorg + Informele zorg (mantel + vrijwilligers) + Zelfzorg

 <p>Projecten /acties</p>	<p>1. Uitwerken regionale missie, visie en actieplan Welzijn en Zorg Actiedomeinen zijn bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiseren van een toegankelijke, rechtvaardige zorg - Zorgcontinuïteit volgens het principe van getrapte zorg - Ondersteunen van zelfzorg, mantelzorg en vrijwilligerszorg - Versterken van de sociale cohesie - Talent warm maken voor een job in welzijn en zorg - Opleiding en vorming van de professional - Innovatie en zorg economie - ... <p>Werven kunnen bijvoorbeeld zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitwerken van een geïntegreerd breed onthaal, - afstemmen opleidingsaanbod op visie 'integrale zorg' - Het samenwerkingsverband Zorgtalent inbedden in de Kempens ecosysteem Kempens Health & Care valley - Projecten rond sterke buurten en dorpen als spil in zorg en welzijnsbeleid - Actieplan vervoersarmoede - ... <p>De missie, visie en het actieplan zullen voorgelegd en afgetoetst worden met het Kempens Welzijnsplatform.</p> <p>2. Kempens Welzijnsplatform uitbouwen als 'Trefpunt' Het doel is om het Kempens Welzijnsplatform verder uit te bouwen tot een krachtig netwerk waar kennis wordt opgebouwd en gedeeld en nieuwe ideeën en samenwerkingen ontstaan. Hiervoor worden volgende acties voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De samenstelling en werking van het Kempens Welzijnsplatform in lijn brengen met de nieuwe visie en bijhorende actieplan. Aan de hand van de sociale kaart maakt het Kempense Welzijnsteam een analyse van de samenstelling en wordt bekeken welke organisaties bijkomend uitgenodigd zullen worden. - De netwerkfunctie meer uitbouwen door het organiseren van trefpuntbijeenkomsten: netwerking gekoppeld aan hoogstaande informatie/inspiratiesessies en studiedagen. <p>3. Innovatieve resultaatgerichte aanpak met Kempense welzijnsknooppunten</p> <p>We willen sterke intersectorale samenwerkingen in de regio (cf. paradigmashift studie SAR WGG (2012)). Op die manier kunnen we met de huidige middelen een groter verschil maken. Hiertoe worden welzijnsknooppunten opgericht in functie van de uitvoering van het nieuwe actieplan Welzijn en Zorg. Welzijnsknooppunten kunnen best omschreven worden als resultaatgerichte, intersectorale samenwerkingen rond een gemeenschappelijk sectoroverschrijdend thema. Hiertoe brengen we actoren uit verschillende (deel) sectoren van welzijn en zorg en eventuele andere actoren (onderzoeks- en kennisinstellingen, onderwijs, bedrijfs wereld, overheden) samen om een vooraf bepaald doel te bereiken. Het is een heel flexibele en actiegerichte werkvorm. Er kan bijvoorbeeld een welzijnsknooppunt opgestart worden rond een Kempens welzijns onthaal.</p>
 <p>Partners & aanpak</p>	<p>Het Kempens Welzijnsteam is de spil van de regionale werking rond welzijn en zorg. Het staat in voor de opmaak en uitvoering van het actieplan Welzijn en zorg binnen het Streekplatform Kempens. Het is ook het aanspreekpunt voor het</p>

	<p>Streekplatform Kempens bij vragen over welzijn en zorg. Het Kempens Welzijnsplatform vormt het klankbord bij de opmaak en uitwerking van het actieplan en vervult een netwerkfunctie. Voor de uitwerking van acties richten we welzijnsknooppunten op. Deze worden samengesteld in functie van het te bereiken doel.</p>
 Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Regionale visie en actieplan Welzijn en Zorg: bepalen gemeenschappelijke doelstellingen en vertaling naar concrete acties.• Dynamisch overleg en netwerking binnen het vernieuwde Kempens Welzijnsplatform: 2 keer per jaar bijeenkomst in Trefpuntformule• 1 Welzijnsknooppunt per jaar
 Planning	<p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Voorjaar:<ul style="list-style-type: none">o opmaak regionale visie en actieplan Welzijn en Zorg in samenspraak met het Kempens Welzijnsplatformo afsluiten samenwerkingsovereenkomst tussen leden Kempens Welzijnsteam- Najaar: hervorming Kempens Welzijnsplatform: 1ste trefpuntbijeenkomst in vernieuwde samenstelling <p>2017: 2 Trefpuntbijeenkomsten (voor- en najaar) + opstart 1ste welzijnsknooppunt – tussentijdse evaluatie 2018: 2 Trefpuntbijeenkomsten (voor- en najaar) + opstart 2de welzijnsknooppunt – tussentijdse evaluatie 2019: 2 Trefpuntbijeenkomsten (voor- en najaar) + opstart 3de welzijnsknooppunt – evaluatie werking</p>
 Monitoring	Jaarlijks in het Kempens Welzijnsteam
 Slimme combinaties	<p>Pijler Ondernemen, innoveren en internationaliseren: ecosysteem Health & care valley</p> <p>Pijler Leren en werken: aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, vluchtelingen, sterke regionale arbeidsmarkt</p>

Bijlage 1: Conceptnota 'Welzijn en zorg in het Streekplatform Kempen'

27 januari 2016

De zorg- en welzijnssector is een belangrijke groeisector in de Kempen. De sector is een belangrijke motor voor de socio-economische ontwikkeling van de streek. Er liggen nog veel kansen om het ondernemerschap, de tewerkstelling en de innovatie in de sector te stimuleren. De Kempen staat gekend om een kwaliteitsvol welzijns- en zorgaanbod op mensenmaat.

1. De uitdagingen

De uitdagingen voor de Kempense zorg- en welzijnssector zijn enorm. Dit door een samenspel van maatschappelijke veranderingen, wijzigend overheidsbeleid, de historisch beperkte capaciteit van een aantal sectoren (zoals de geestelijke gezondheidszorg, de residentiële ouderenzorg en de zorg voor mensen met een handicap) en een overheid die de vinger op de knip houdt.

Hieronder gaan we kort in op de veranderingen op maatschappelijk en beleidsvlak:

- **Maatschappelijk:**
 - We worden geconfronteerd met een steeds sneller vergrijzende bevolking en tegelijkertijd een dalende beschikbaarheid van mantelzorgers.
 - Onze maatschappij wordt gekenmerkt door een toegenomen individualisering, o.m. door gezinsverdunding en door een inkringing van de sociale netwerken in de buurt.
 - Er is een toenemende armoede, vooral in de stedelijke en verstedelijkte regio's van ons arrondissement. Verschillende mechanismen liggen aan de basis van deze stijgende armoede. In de cijfers zien we een correlatie met de 'verkleuring' van onze inwoners. Mensen van allochtone origine zijn sterk oververtegenwoordigd in de werkloosheidscijfers en ze werken proportioneel meer in laagbetaalde en onzekere sectoren.
 - De Kempen vangt veel asielzoekers op in de (tijdelijke) opvangcentra en lokale opvanginitiatieven. Circa 6 op 10 van de huidige instroom asielzoekers krijgen een beschermingsstatus. Dat betekent dat ze in ons land een nieuw leven kunnen opbouwen. Het integratieparcours kent heel wat uitdagingen op verschillende domeinen (huisvesting, werk, onderwijs, vrije tijd, mobiliteit...). Hierin is naast een opdracht voor het onderwijs, de arbeidsmarktactoren e.a. ook een duidelijke rol weggelegd voor de Kempense zorg- en welzijnssector.
 - ...
- **Beleidsoluties:**
 - Om de maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden, zet de Vlaamse overheid sterk in op de 'vermaatschappelijking van de zorg': zorg wordt steeds meer ingebed in het vertrouwde sociale netwerk van mensen. Dit vraagt een sterkere inzet op meer thuiszorg en extramurale zorg. Verschillende actoren bieden veel meer samen en aanvullend op elkaar hun dienstverlening aan in de thuissituatie van de cliënt.
 - De Vlaamse overheid zet stappen voor de uitbouw van de Vlaamse sociale bescherming. Naast de Vlaamse zorgverzekering zal de tegemoetkoming hulp aan bejaarden, de hulpmiddelen, de revalidatie, de woonzorgcentra, de initiatieven voor beschermt wonen en psychiatrische verzorgingstehuizen en het basis-ondersteuningsbudget voor personen met een handicap hiervan deel uitmaken.
 - De evolutie van instellings- naar persoonsgebonden financiering.
 - Er komen met de zesde staatshervorming heel wat federale bevoegdheden met betrekking tot welzijn en zorg naar Vlaanderen. De zesde staatshervorming creëert

het momentum om een aantal hervormingen door te voeren (in de eerstelijnszorg, de ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg,...).

- o De provincie gaat in het kader van streekbeleid werken aan zorginnovatie en zorg economie / dorpenbeleid, dus zorg vanuit een grondgebonden insteek, geen persoonsgebonden thema's.
- o ...

2. De doelstellingen

'Welzijn en zorg' was al één van de pijlers uit het Streekpact Kempen 2013-2018. De toen geformuleerde uitdagingen, zijn in grote mate nog dezelfde. Onze ambities en doelstellingen ook. Wel brengen we nieuwe tendensen en evoluties in de analyse in, wat maakt dat het accent hier en daar verschuift.

We willen inzetten op volgende centrale ambities:

- Voldoende en kwaliteitsvolle zorg en hulpverlening
- Innovatie in de zorg
- Welzijn in een warme, zorgzame samenleving
- Sterke aandacht voor zorg economie

2.1. Voldoende en kwaliteitsvolle zorg en hulpverlening

In onze regio willen we garanderen dat iedereen op de nodige momenten over zorg- en hulpverlening kan beschikken. Die ambitie staat in schril contrast met de wachtlijsten die we kennen in verschillende sectoren. De cijfers tonen aan dat de regio structureel onderbedeeld is binnen een aantal sectoren. Door de vergrijzing worden we bovendien geconfronteerd met een zorgvraag die sterker stijgt dan gemiddeld in Vlaanderen. Een inhaalbeweging is nodig.

De Kempen wil gekend staan om haar kwaliteitsvolle zorg- en welzijnsaanbod. Een persoonlijke aanpak op maat, waarbij het menselijke aspect en het welzijn van de betrokkenen centraal staan, is essentieel. Vanuit een geïntegreerde aanpak op Kempens niveau organiseren we een hulp- en dienstverlening die geschakeld is van onthaal tot gespecialiseerde zorg. Hulpverleners werken daarbij sectoroverschrijdend en multidisciplinair samen.

Om hulpverlening door competente professionals te garanderen, moet er een voldoende grote pool aan personeel beschikbaar zijn. Daarom zetten we in op het versterken van het imago van de Kempense zorg- en welzijnssector als aantrekkelijke werkgever, waar ruimte is voor persoonlijke ontwikkeling binnen duurzame loopbanen.

Doelstellingen:

Een toereikend welzijn – en zorgaanbod door:

- Het aan kaarten bij beleidsmakers van structurele tekorten, lacunes en blinde vlekken in het zorgaanbod van de Kempense welzijn- en zorgsector en het voorstellen van structurele oplossingen om deze knelpunten weg te werken. (Link DYNAMAK – Prioriteit 2: Inhaalbeweging Zorgcapaciteit)
- Samenwerking en het bundelen van de beschikbare middelen.

Hulpverlening op maat door:

- Een integrale aanpak van welzijns- en zorgvragen, geënt op een nauwere samenwerking tussen verschillende sectoren en segmenten (eerste-, tweede-, derdelijnszorg) van de hulpverlening.
- Een faciliterende organisatiestructuur die een professionele, interpersoonlijke band tussen patiënt, omgeving, mantelzorger en professionele zorgverlener mogelijk maakt.
- Toegangs drempels tot zorg- en hulpverlening weg te werken, zodanig dat de zorgvrager correct, snel en efficiënt wordt geholpen.
- Kwaliteitsvol levenslang wonen in de eigen woning stimuleren (wonen en zorg) en afstemmen met hulpverlening op maat.

Voldoende en competent personeel door:

- Een goed uitgebouwd opleidingsaanbod in de regio, zodanig dat er voldoende nieuwe in- en doorstroom is in de sector.
- Het stimuleren van levenslang leren bij het personeel in functie van verdere professionalisering en competentieontwikkeling.
- Een duurzaam HR-beleid bij welzijns-, gezondheidsorganisaties en lokale besturen zodat ze een aantrekkelijke werkgever zijn.
- Het inzetten van het samenwerkingsverband Zorgtalent tussen de provincie Antwerpen, VDAB en de stad Antwerpen, de expertise en samenwerking tussen onderwijsinstellingen, zorgvrager en zorgaanbieders uitrollen/inbedden in de regio Kempen.

2.2. Innovatie in de zorg

Innovatie is een hulpmiddel om te komen tot kwaliteitsvolle, efficiënte en effectieve zorg- en hulpverlening. Vernieuwing of innovatieve oplossingen zijn ook nodig om zich aan te passen aan een veranderende omgeving (de vergrijzing, een nieuw financieringskader, veranderende zorgnoden...). De Kempen wil een regio zijn waar creatief nagedacht en geëxperimenteerd wordt over sectorale grenzen heen. Waar bewust en voortdurend op zoek wordt gegaan naar vernieuwing om de zorg- en welzijnssector te versterken. Innovatie kan dan ook vele vormen aannemen, van het verbeteren van producten en diensten, zorgprocessen en organisatiestructuren tot het inzetten van technologie en ICT.

Doelstellingen:

- De uitbouw van een sterke innovatiecultuur in de regio over de sectoren heen
- Een sterkere samenwerking tussen de zorgsector, de onderzoeksinstituten, de bedrijven en de overheid uitbouwen. En proactief inspelen op nieuwe zorgnoden door onderzoek en methodiekontwikkeling, met maximale aandacht voor valorisatie van de resultaten in de praktijk.
- De Kempen koploper maken op het gebied van het uittesten van innovatieve toepassingen (producten, methodieken...) in de praktijk.
- Deze innovatieve toepassingen (zoals bv. ICT en andere technologische toepassingen) op een vlotte manier implementeren.
- Uitbouw Kempen als Health Care Valley (cf. strategisch clusterbeleid DYNAK met Janssen Flanders Lab, To Walk Again en LICALAB als spijlen in het ecosysteem).

2.3. Welzijn in een warme, zorgzame samenleving

Goede sociale relaties zijn belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. We hechten veel belang aan het sociale leven in de buurten en dorpen voor het bevorderen van welzijn, welbevinden en gezondheid. Streven naar sociale inclusie staat voorop. We willen warme buurten en dorpen waar mensen voor elkaar zorgen en elkaar helpen.

Vermaatschappelijking van de zorg vraagt een veranderingsproces, niet in het minst binnen de samenleving zelf. Verwachten dat dit spontaan gebeurt, is een utopie. We moeten hier actief op inzetten door samen te werken. We moeten daarbij alle krachten in de samenleving mobiliseren, ook de mogelijkheden tot zelfzorg en de inzet van gezins- en familieleden, naasten en vrijwilligers. De professionele zorg- en hulpverlening moet hier naadloos op aansluiten. Gemeenschapsgerichte, lokale zorg is voor ons dan ook een prioriteit. We willen via zorgzame en versterkende netwerken kwetsbare mensen ondersteunen, inzetten op preventie, noden vroeg detecteren en de brug maken naar passende zorg- en dienstverlening.

Mantelzorgers en vrijwilligers willen we meer ondersteunen en waarderen. Ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en mantelzorgers beschikken over waardevolle kennis. Die kennis willen we valoriseren in de aanpak van de specifieke zorgsituatie maar ook bij het uittekenen van een kwaliteitsvol zorg- en hulpverleningsbeleid.

Doelstellingen:

Sterke buurten en dorpen door:

- In wijken/dorpen het sociale weefsel te versterken en buurtgerichte lokale zorg uit te bouwen. We willen resultaatgericht werken aan nieuwe modellen, methodieken en campagnes.
- Een sterk uitgebouwd netwerk van organisaties en mensen die werken aan een solidaire en veerkrachtige samenleving. Bijzondere aandacht gaat naar inclusie van mensen met functiebeperkingen, mensen in (kans)armoede, etnisch culturele minderheden (waaronder de nieuwe instroom van vluchtelingen en asielzoekers) en ouderen, het terugdringen van (kans)armoede en het tegengaan van 'onderbescherming'.
- In te zetten op sociale innovatie in de zin van creatieve, kleinschalige acties die inspelen op bestaande sociale noden.
- Goede territoriale organisatie van de zorg op het lokale en bovenlokale niveau van dorpen (netwerk).

Vermaatschappelijking van de zorg door:

- Het uitbouwen van zorgzame en versterkende netwerken rond mensen met een zorg- en ondersteuningsnood. De professionele zorg- en dienstverlening werkt daarbij aanvullend op de zelfzorg, de zorg van mantelzorgers en vrijwilligers.
- Een goed uitgebouwd vrijwilligers- en mantelzorgersbeleid uitgebouwd door organisaties en lokale besturen, waarin mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund, erkend en gehoord.
- Meer participatie van vrijwilligers in de (professionele) welzijns- en zorgsector.

2.4. Sterke aandacht voor zorgeconomie

Bijlage 2:

voor de Kempenaar

In de Kempen willen we dat je zorg en ondersteuning op maat vindt. Deze zorg en ondersteuning maakt het mogelijk om een zo goed mogelijke kwaliteit van leven op te bouwen. Dat betekent dat de zorg en ondersteuning jou in staat stelt op elk tijdstip in je leven goed voor jezelf te zorgen, verbinding te maken met je sociale omgeving en de regie over jouw leven te behouden met het oog op het optimaliseren van jouw welzijn en gezondheid. Dit vertaalt zich onder meer in het streven naar een zo goed mogelijk functioneren van jou in de samenleving én dat je ten volle kan participeren aan de samenleving.

Zorg op maat betekent dat deze vertrekt vanuit jouw wensen, noden en krachten (o.a. je mogelijkheden tot zelfzorg) en jouw eigen netwerk. Je voert de regie over je eigen zorg en krijgt hier ondersteuning bij indien je dit niet (alleen) kan. Je wordt versterkt in jouw autonomie en mogelijkheden tot zelfzorg. Jouw (eventuele) mantelzorgers worden gezien als een volwaardige zorgpartner. Hun draagkracht/draaglast-balans is in evenwicht doordat ze voldoende ondersteuning krijgen en ontlast worden van zorgtaken wanneer ze dit wensen of er nood aan hebben. De professionele zorg sluit naadloos aan bij jouw zelf- en mantelzorg en ondersteuning geboden door jouw sociaal netwerk.

Professionele zorg en ondersteuning vinden is gemakkelijk. Je wordt met al je zorg- en welzijnsvragen door het Kempens welzijnsonthaal, een goed bereikbare dienst, direct geholpen of verwezen naar de juiste instantie. Een casemanager behartigt jouw dossier, helpt bij de zoektocht naar ondersteuning op maat en blijft jou opvolgen. Verandert iets in je situatie, dan kan je terug bij deze persoon terecht.

Je wordt geholpen vanuit het principe van getrapte zorg. Dat betekent dat de minst ingrijpende zorg en ondersteuning (in de thuissituatie) voorrang krijgt. Als jouw zorgnood wijzigt, wordt er bekeken hoe hier op ingespeeld kan worden. Liefst door de zorgverstrekkers/diensten die jou vandaag bijstaan (al dan niet met ondersteuning vanuit een gespecialiseerde dienst).

Je leeft in een warme, zorgzame samenleving. In een warme samenleving heeft iedereen een evenwaardige plaats, voelen mensen zich met elkaar verbonden en kan je duurzame sociale relaties aangaan. Burgers zijn betrokken bij elkaars situatie en nemen voor elkaar spontaan zorg op. De professionele zorg sluit aan bij deze informele zorg en ondersteunt ze. Wanneer je draaglast je draagkracht overschrijdt, krijg je dan ook hulp aangeboden. Ook krijg je hulp om te vermijden dat je (erger) ziek wordt of in de problemen komt. Er wordt ook gezorgd dat je maximaal krijgt waar je recht op hebt op het vlak van uitkeringen, tussenkomsten, zorg en ondersteuning. Maatschappelijke structuren zijn er zo op voorzien dat je ten volle kan participeren aan alle levensdomeinen.

Elke¹⁰ Kempenaar met een zorg – en ondersteuningsbehoefte (en zijn naaste omgeving) heeft kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning afgestemd op zijn/haar werkelijke behoeften, vragen en doelstellingen met het oog op een zo goed mogelijke kwaliteit van leven.

¹⁰ Los van sociaaleconomische positie, woonplaats, geslacht, het tijdelijk of permanent karakter of de aard van de zorg- en ondersteuningsnood, etnisch-culturele achtergrond, religie of andere determinanten.

Dit betekent dat we als regio inzetten op:

Integrale zorg en ondersteuning¹¹ binnen de context van een zorgende samenleving.

Actiedomeinen

- Gedeelde visie, gedeeld vocabularium (paradigmashift)
- Zorgcontinuïteit volgens principe getrapte zorg
- Empowerment van persoon met zorgbehoefte en naaste omgeving
- Ondersteunen van zelfzorg, mantelzorg en vrijwilligerszorg
- Structurele tekorten, lacunes en blinde vlekken in het Kempense zorg- en ondersteuningsaanbod wegwerken
- Versterken van het direct toegankelijk eerstelijnsaanbod
- Kwaliteit van het zorgsysteem verhogen, meer performant maken van zorg
- Realiseren van een toegankelijke en rechtvaardige zorg
- Inzetten op preventieve actie¹², vroegdetectie en vroeginterventie
- Onderbescherming tegengaan
- Versterken van de sociale cohesie, mobiliseren van verbindende krachten in de samenleving
- Participatie en sociale inclusie versterken¹³
- Structurele oorzaken van onwelzijn en ongezonderheid wegnemen - context inzetten om oplossingen te vinden (onderwijs, woningbouw, veiligheid, sportvoorzieningen, infrastructuur)
- Zorg en ondersteuning voor de professional in functie van werkbaar werk
- Opleiding en vorming van de professional¹⁴
- Talent warm maken voor een job in welzijn en zorg
- Innovatie versterken
- Nieuwkomers ondersteunen
- Onze sterktes op vlak van zorg(innovatie) en welzijn in de verf zetten, ons profileren

Werven

- Uitwerken van een geïntegreerd breed onthaal
- Aankaarten bij beleidsmakers van structurele tekorten, lacunes en blinde vlekken en voorstellen van oplossingen
- Buurt en wijkgerichte lokale zorg
- Professional toerusten met nieuwe, meer generalistische competenties
- Expertise Zorgtalent uitrollen naar de regio Kempen
- Zorg en ondersteuning voor erkende vluchtelingen of mensen met een subsidiair beschermingsstatuut

¹¹ Formele zorg + Informele zorg (mantel + vrijwilligers) + Zelfzorg

¹² Niet enkel vermijden dat mensen ziek worden maar ook problemen voorkomen door bijvoorbeeld de sociale netwerken van mensen te versterken

¹³ Dit zowel aan de samenleving (door het opnemen van burgerrollen als werknemer, ouder, student of vrijwilliger) of door (beleids)participatie op niveau van organisaties, samenwerkingsverbanden, beleid, onderwijs en onderzoek.

¹⁴ Het realiseren van integrale zorg en ondersteuning vraagt nieuwe, meer generalistische competenties.